

PROLETAREC

Glasilo Jugoslovanske Socialistične Zveze in Prosvetne Matice

OFFICIAL ORGAN OF
J.S.F. AND ITS
EDUCATIONAL BUREAU

CHICAGO, ILL., July 5, 1950

Published Weekly at 2301 S. Lawndale Ave.

LETO—VOL. XLV.

Vojne v Aziji in vloge zapada ter vzhoda v njih

Oborožena borba v Koreji ogroža mir po svetu. — Zed države spet vodile nerodno politiko. — Klici v boj proti USSR

Prošli par tednov ni svečno javnost — posebno v državah zapadnega bloka vzne-mirilo ničesar toliko kakor invazija Severne Koreje v Južno Korejo. Prva ima komunistično vladivo in je pod sovjetskim vplivom, oziroma je v sovjetski sferi in na Moskvo tesno navezana. Druga je pod ameriško zaščito. Vlado so ji ustavili ameriški diplomati s pomočjo ameriških vojnih poveljnikov. Njeno armado je oborožila naša dežela—saj pravijo, da nezadostno.

Američani na čelu Južne Koreje

V Južni Koreji, ki je bila pod ameriško okupacijo, je še do 26. junija bilo nad par tisoč ameriškega moštva — namreč raznih vojnih veščakov, ki so vežali njeni armado, skupina ameriških ekonomskih svetovalcev, agrikulturnih veščakov, ameriških častnikov, municipalnih veščakov, diplomatskih itd. na stotine. Vsi ti nismo mogli Južni Koreji nič izdatnega pomagati, dokler se ni predsednik Truman odločiti poseči v invazijo Severne Koreje z ameriško oboroženo silo — dejal je da v področju OZN. Ojačal je tudi ameriško vojaštvo in mornarico na Filipinih in ojačal ameriško bojno floto zaščito Formoze, da je ne bi invadirala Kitajska s svojo komunistično armado.

Ameriški žensk je bilo v času pričetka napada kakih 900, a nekateri reporterji trdijo, da jih je bilo mnogo več. Zivelje so s svojimi možmi, ki so bili resnični vodniki Južne Koreje. Njen predsednik Syngman Rhee je pobegnil vseim svojim ministri in z njihovimi družinami iz glavnega mesta Južne Koreje, Seola, že prvi dan bliskovite invazije.

Mudilo se mu je toliko, da o begu niti ameriške ambasade ni obvestil, ki je vzdrževala na ameriške stroške ves njegov režim in vojni aparatu.

Značilno je, da je imela ameriška ambasada v Seolu 80, nekateri trdijo, da celo nad sto nameščencev. To je v tako majhnih deželi izredno veliko. Saj jih Uncle Sam niti v večjih državah nima toliko, niti v Moskvi ne.

Kaj in kje je Koreja?

Dežela, ki se danes imenuje

V TEJ ŠTEVILKI

Koreja je sedaj v ospredju. Vojna je v nji. Vojna psiho-kapi po vsem svetu.

Citajte v tej številki obsiren opis o Koreji in čemu je bār radi nje nastala v naši deželi in tudi druge tolikšne vikre. Ali bodo začele padati atomske bombe?

O vsem tem je pisano v gornjem članku na tej strani.

Kaj bo z organizacijo Združenih narodov? Članek in odgovor na to vprašanje je na prvi strani.

Ravnino tako poročilo pod naslovom "Nekaj o naših stvareh".

Joško Ovn in Anton Udovič imata svoji običajni koloni. Ovnova se pričenja na 1. strani, Udovičeva na drugi.

Julia Parkel iz Los Angelesa ima v tej številki zanimiv dopis, ki ga je vredno prečitati.

Kakšne so posledice na aktivnosti priseljencev vsled naglega redčenja tujerodcev? Tudi na to je odgovorjeno v članku na prvi strani.

Prečitajte vsega Proletarca in priporočite ga svojim prijateljem in znancem.

TRYGVE LIE IN NEUSPEHI NJEGOVE MISIJE V MOSKVI IN WASHINGTONU

Ni ga večjega prijatelja Organizacije Združenih narodov kakor je njen generalni tajnik Trygve Lie. Rad bi obvaroval to ustanovo, ki si jo je pokojni Roosevelt tako sijajno zamislil in si predstavljal, da bo to zbornica zastopnikov vseh držav in le nji bo mogoče ustvariti svetni trajen, pravičen mir.

Njegov veliki upi se po petih letih OZN še NISO uresničili Trygve Lie še veruje, da se bodo.

Franklin Delano Roosevelt ni umrl razočaran, ker njegova organizacija združenih narodov se je takrat šele gradila.

Tudi Woodrow Wilson je snoval slično organizacijo — imenovala se je liga narodov — a on je doživel, da je to njegovo ogromno zamisel zvezni kongres zavrgel in prav tako mirovno pogodbo, ki jo je v imenu te dežele podpisal v Versaju (Versailles). Toda ostale zaveznice so se graditve lige narodov močno poprijele in tako imata Genevi v Švici ogromno palačo, v katerej zdaj domujejo v zboru nekatere komisije našnje Organizacije Z. N.

Pokojna liga ni mogla ustaviti nobene vojne, da si sta bile tudi Japonska in potem Nemčija njeni članici. In enako Italija. Namesto več miru ga je bilo v času pokojne lige čezdalje manj. Napadalke so bile grajane, a Japonska niti graje ni hotela sprejeti in je izstopila ter vodila svojo vojno za osvojitev Mandžurije naprej in potem še v severni Kitajski.

Ko je Mussolini napadel Etiopijo, da jo "kaznuje" in osvoji, je Liga Narodov sicer ropotala in proglašila celo sankcije za ekonomsko bojkotiranje Italije. Pomačalo ga nič. Mussolini je nadaljeval s pobijanjem po Etiopiji in izstopil iz lige.

Sovjetski delegat Maksim Litvinov je na zboru Lige v Ženevi državnike svaril, da na tak način miru ne bo — da je treba napadalne države kaznovati s silo.

Danes v novi organizaciji narodov enako argumentirajo — zdaj proti Rusiji.

Trygve Lie je meseca maja torej oznanil, da gre na mirovno misijo v Moskvo, v Pariz in v London, da vede v teh mestih pridobi za tak sporazum, ki bi končal mrzlo vojno, in potem da gre v Washington k predsedniku Trumanu in mu sporoči kaj in koliko je opravil. Res je vse obiskal. S Stalinom je baje govoril dve uri. Dejal mu je — namreč Stalin, da je že v dveh intervjujih z ameriškimi časnikarji odgovoril na vsa dana mu vprašanja, da je za mir, ker ga želi in ker ga njenova dežela v svoji izgradnji porušenih krajev in v novih graditvah potrebuje. Dalje je tolmačil, da Sovjetska zveza ni ogromno trpeča samo gmočno temveč je izgubila več življenj kot katera druga dežela — oziroma veliko več kot vse njene takratne zaveznice skupaj.

Torej čemu bi Sovjetska zveza iskala poti v novo vojno?

Stalin je dalje pripomnil, da je v intervjuju povabil Truma na sestanek, ki naj bi se vršil kje v Evropi, ker njemu (Stalinu) zdravje ne dopušča pota preko morja.

Nu, na to je predsednik Truman časnikarjem na Stalino vabilo pikro odvrnil, da Jože le naj pride na sestanek, toda v Washington. Bo lepo sprejet, o čem (Konec na 2. strani.)

Census o naglem redčenju tujerodcev

Ena izmed ugotovitev Census biroja zvezne vlade pri zadnjem ljudskem štetju, ki je bilo nedavno dovršeno je, da se je število tujerodnega prebivalstva izredno znižalo, največ v sledi smrti, nekaj pa vsled izselitve v rodne kraje, kamor so šli, da se tam odpočijejo na starost.

Sam je prišlo s kongresnim dovoljenjem po minuli vojni par sto tisoč razseljencev. Med tujerodci, ki so se naselili v Zed. države po prvi svetovni vojni pa druge, je še dobiti kakega mladega človeka, kar pa jih je prišlo sem v prejšnjih desetletjih, so vsi že v letih.

To je silno spremeniло načine življenja in družabne običaje ter razne aktivnosti v naselbih, naseljencev tujih narodnosti, posebno v naseljih pri-seljencev majhnih narodov.

Tudi njihove organizacije so spremenjene. Nekoč so poslovalo po svojih starokrajskih običajih, označevalo se so vedno v jeziku svojih tujerodnih članov ne samo med sabo temveč tudi uradno v občevanju z oblastmi.

Census biro bo na raznih po-

datkih, ki jih je dobil na minulem ljudskem štetju, še dolgo delal. To, da se število tujerodnega prebivalstva naglo niža, vsakdo ve, bodisi priseljenci sami, kot delovodje v tovarnah, sodniki, duhovniki itd.

Pri tem je dobro reči nekoli tudi o nas in o drugih nam znanih narodnosti priseljencev.

V Chicagu in so sosesčini (v Ciceru, Berwynu itd.) je menda največja češka naselbina v tej deželi. Čehi v Ameriki se niso nikoli osredotočili na graditev kakih podpornih organizacij kot so Slovenci in Hrvati. Imajo eno večjo, toda je manjša, kakor so naše. Običaj med njimi je, da se rajše zavarujejo v privatnih insurenci. Toliko bolj pa so se koncentrirali za telovadbo (sokolsko), z dramatično, pevske zbori, tudi močne zadruge so imeli, gojili so glasbo, zato je med njimi še sedaj precej ljudi, ki igrajo v velikih profesionalnih orkestrih za priljubo visoko plačo.

Pogrebi njihovih ljudi v prošlosti so bili spremeljani z god-bami.

Na razne izlete so šli v parada, obleceni v narodne noše. V Chicagu delajo to sedaj samo Čehi z Moravske.

Slikovite so bile sokolske parade v Chicagu. Tu so imeli Čehi kakih deset velikih sokolskih domov, bržkone več. Eni so v krizi in pa vsled ponehanja aktivnosti bankrotirali in so jih za mal denar kupili drugi v svoje namene. Starim sokolom so vse te stvari sedaj le še spomin.

Sokolstvo ne bi mogli več obnoviti tudi ako bi ga hoteli. Mladina ne bi hotela zraven, sami stari ljudi pa bi v paradi ne napravili kaj posebnega vtisa na gledalce.

Vrh tega so bili sokoli vedno v rdečih srajcach. Ko se je že po prvi svetovni vojni začela silovita propaganda zoper boljeviščko Rusijo, so se nepoznavalci, ki se gledali parade Sokolov v rdečih srajcach — zgrajali, češ, ha, komunisti, pa kakre prednji so. Le čemu jim policija to pusti!

Sicer je bilo v Zed. državah nekaj "srajčnih" organizacij, a so bile "patriotične". Mussolini

JUBILEJNO LETO NAŠEGA LISTA

Ker ste naročnik in prijatelj Proletarca, ali boste SODELOVALCI, da bo ta naša kampanja z vašo pomočjo USPEH?

Nabirali bomo pozdravne oglaške do posameznikov. Cena za objavo imena je samo \$1, z naslovom vred pa \$1.50.

O cenah drugih oglasov bomo poročali v listu in pismenu.

Obrnili se bomo tudi na društva SNPJ, ker Proletarci je v svojih prvih letih bil glavni borbni list za to jednotno in bil je glasilo tiste struje v nji, ki se je borila, da se jo preobraziti in na-vadno napredne v militantno napredno, svobodomiselnno DELAVSKO organizacijo!

Kadar bo prečitano na seji našo pismo, recite dobro besedo in kdo bi kaj ugovarjal in kritiziral, pojasnite mi resnico o listu in nalogah ter borbah, ki jih je vršil od vsega začetka za na-predek, p o m a g a l naprednim društvom in oglašal njihove pridelke, dokler SNPJ ni še imela svojega tehnika in dnevnika. Tudi še potem, ko je SNPJ ustavila svoj tehnik, so se društveni radi oglašali v Proletarcu ter tudi oglasili v njemu.

Veliko lahko pomagajo listu v tem jubilejnem letu kajajdaj naši člani, kjer sem se takrat nahajjal, je obstojal slos. soc. klub, kamor sva z mojim prijateljem Vivodom takoj pristopila. Veliko je takrat agitiralo poleg za Proletarca tudi za Glas Svobode. Naši ljudje so bili v večini v najboljših letih, pilo in pelo se, da je bilo veselje — ker agitacija za našo stvar se je moralna vršiti v večini v salunih. Ni bila lahka stvar, kar mi bo vsak, kdor se spominja tistih časov,

zelo rad pritrdil. Bilo je dosti slučajev na katere se nič rad ne spominjam. Ali življenje, mlađe življenje je bilo med našimi na-seljenci in to je bilo poglavito.

V Detroitu, kamor sem se leto pozneje naselil, je bilo v tamšnjih slovenski koloniji povsem drugačno življenje. V večini obrtni rokodelci, kateri so več ali manj že preje v Evropi imeli stike s socialističnem gibanjem je bil njih socialistični klub št. 114, nekaj čisto posebnega. Ko sem prvič prišel med te fante me je presenetil njih disciplina, vzornost vodstva seje in pa stvarnost raznih polemičnih debat. Tukaj je bil v resnicu socialistični klub, kateri je imel zares socialistično ozadje. Precejšnjo število tistih sodrugov še danes pripada k temu klubu, ali se pa kako drugače udejstvujejo na političnem ali pa kulturnem polju. Med njimi je bilo precejšnjo število mladih fantov — v katero skupino je spadala tudi moja malenkost. Imeli smo shode, predavanja, veselice, dramske predstave, vinske trgovate itd. na katere se temnoj rojaki še danes spominjajo. Izmed vseh manjših slovenskih naselbin je Detroit še danes najbolj aktiven. Ali za ta (Konec na 3. strani.)

Joško Ovn:

RAZGOVORI

Nekaj je, na kar se človek precepc nerad spominja — in to so njegova leta. Meni pridejo te reči na misel ob gotovih prilikah, navadno seveda kadar je ponovno eno leto v zatonu. Ravno v prečtemenem tednu sem se zavedel, da imam že šestdeset let na grbi. Čudno! In zdi se mi, da je komaj nekaj let, od kar sem priomal v to deželo. Ne bi omenjal tega, ali resnica je, da je večina čitateljev našega Proletarca v bližini te številke življenja. Se ve, ne mislim pri tem tistih naših čitateljev, kateri so bili rojeni v tej deželi. Res ni čudno, da se naše vrste vedno zmanjšujejo. Ali kaj bi jamral! Dovolj je še življenja v nas, vsaj na nekaj desetletij.

Leta 1913, ko sem jaz prišel v to deželo, je bilo naše gibanje na porastku. V Indianapolisu, kjer sem se takrat nahajjal, je obstojal slos. soc. klub, kamor sva z mojim prijateljem Vivodom takoj pristopila. Veliko je takrat agitiralo poleg za Proletarca tudi za Glas Svobode. Naši ljudje so bili v večini v najboljših letih, pilo in pelo se, da je bilo veselje — ker agitacija za našo stvar se je moralna vršiti v večini v salunih. Ni bila lahka stvar, kar mi bo vsak, kdor se spominja tistih časov.

Veliko lahko pomagajo listu v tem jubilejnem letu kajajdaj naši člani, kjer sem se takrat nahajjal, je obstojal slos. soc. klub, kamor sva z mojim prijateljem Vivodom takoj pristopila. Veliko je takrat agitiralo poleg za Proletarca tudi za Glas Svobode. Naši ljudje so bili v večini v najboljših letih, pilo in pelo se, da je bilo veselje — ker agitacija za našo stvar se je moralna vršiti v večini v salunih. Ni bila lahka stvar, kar mi bo vsak, kdor se spominja tistih časov.

Eva je bila konvenčni sklad, v katerem je \$1,700. Enkrat prej je bilo sklenjeno, da se naj del te vsote prenese v Proletarčev tiskovni sklad za krštev dolga, ki ga ima list.

V skupnem skladu s Prosvetno matico vred je \$2,200. Slednja vsota je namenjena za izdanie knjige Prosvetne matice. Dolg Proletarca tiskarni znaša \$2,762. Za oglaševanje v Kolektivu v mesecu, vedno v Slovenskem delavskem centru. O tej seji bo njen potek razložen v zapisniku, ki bo v prihodnji številki. Tu naj navedemo le na kratko o glavnih točkah razprave.

Eva je bila konvenčni sklad, v katerem je

PROLETAREC

LÍST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKO SREDO

Izdaja Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba, Chicago, Ill.

GLASILLO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTICNE ZVEZE
NAROČNINA v Zedinjenih državah za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75;
za četrt leta \$1.00.
Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopisi in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do petka popoldne za priobčitev v številki naslednjega tedna.

PROLETAREC

Published every Wednesday by the Yugoslav Workmen's Publishing Co., Inc. Established 1906.

Editor: Frank Zaitz

Business Manager: Anton Udvovich

SUBSCRIPTION RATES:

United States: One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00.
Foreign Countries: One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC

2301 S. Lawndale Avenue

CHICAGO 23, ILL.

Telephone: Rockwell 2-2864

Z UPRAVNICKOVE MIZE

Anton Udvovich

Minuli teden sem obljubil opisati odlične goste iz rojstne domovine, ki se nahajajo med nami v Ameriki in predavajo v naših naselbah, delno o razmerah v Jugoslaviji in delno o svojih izkušnjah. Povsed so govorljivo sprejeti in napravijo dober vtis na vse, ki jih gredo poslušat.

Prvič sem imel priliko jih srečati ter se seznaniti z njimi na vaji pevskega zborna France Prešeren 6. junija zvečer v Leo Gratchnerjevih prostorijah—prej Paul Bergerjevi. Tam ima zbor svoje vase v sile leta njegovega obstanka toraj že nad 21 let.

V odmoru med vajo ta večer je te goste pripeljal v zborovalno-dvorano podpredsednika zborna Frank Japič. Ker mladi predsednik Edward Sajovec ne obvladal dovolj slovenščine, jih je zboru Japič predstavljal in obratno se je zbor predstavil njim. Zapeli smo nekaj pesmi njim v pozdrav. Nato se je dvignil Tone Seliškar, in v počasnem toda občutnem tonu nagovoril petce, delno s temi besedami: "Dragi bratje, prinašamo vam pozdrave iz Slovenije, rojstne domovine mnogih izmed vas. Zahvalim se vam ne samo v imenu nase, pač pa v imenu slovenskega naroda, ne samo zato, ker ste nam zapeli, pač pa radi tega ker ste po tolikih letih odsotnosti iz rojstnega kraja ohranili to našo pesem, ta naš narodni biser, tako lepo in svežo, kot bi jo slišali peti kje v sredji Ljubljane.

"Da, kljub vsem naporom, ki ste jih doprinosaši v novi domovini, niste pozabili na kulturo, na slovensko pesem ter jo gojili skozi vsa ta leta, da se človek počuti takoreč domać, da ga poživi, ko jih sliši, tako daleč od doma. Želim v upanju, da bo boste gojili in ohranili še mnogo let."

Zbor je sprejel te besede z odobravanjem. Zdravnica Franja Bojc-Bidovec in Drago Šegarista govorila ta večer. Po tem prizoru so se odstranili v obednico. Med njimi je bil tudi naš častni član Paul Berger.

Naslednji petek, 9. junija je bilo predavanje v dvorani SNP. Predvajali so v nji tudi slike, posnete za časa Kuhlovec in Medveškega obiskev v Jugoslaviji. Slike prikazujejo lepe kraje Slovenije in pa gradnjo raznih podjetij, jezov, in drugih naprav, ki se grade z vso vnojem po Jugoslaviji.

Grade se moderne stavbe po industrijskih središčih, s stanovanjskimi bloki, kar vse imenitno izgleda na platu, toda s potičnega ozira se mi še vedno dopade bolj ona mala hišica, krita s slamom, navadno prislonjena na breg, tako, da je tam pri onem malem okenu težko dosegri brez lestev, katere so rabili fantje, ko so hodili klicat. Saj se spominjate, citatelji, kako je bilo nekoč. Zdaj se je to odpravilo. Država se modernizira. Mladina gre v mesta. Ona hišica, s slamanom stremo, je bila že davno počana. Stari ljudje se spominjajo preteklosti, a mladina se uživlja v sedanost, zato država upa in gradi na mladino, svojo bodočnost.

Poleg je bil tudi film, ki ga je prinesla s seboj zdravnica Fr. Bidovec. Ta film prikazuje, kako se tam goje dojenčki, posebno v onih krajih, kjer materje delajo v tovarnah. Lepo je gledati te malčke, ki jim brhke streñice strežejo v jih varjo, dokler mamice po končanem jih dneh v onem taborišču niso

TRYGVE LIE IN NEUSPEHI NJEGOVE MISIJE V MOSKVI IN WASHINGTONU

(Konec s 1. strani)

bi govorila med sabo, o tem se je Truman namužnil in dejal, mogoče o vremenu.

Mrzla vojna se je v takih odnašajih moral na daljevati.

Ka je šel Trygve Lie nedavno na svojo misijo v Moskvo, je bil v večini ameriških listov grajan radi tega, v nekaterih pa silovito napadan. Rekli so, da je šel Stalna "apizati" v iršenu OZN, in ker v nji Zed. države največ prispevajo, naj na zboru te organizacije v Lake Success zahtevajo, da se ga vrže iz službe, češ, morda pa je šel na to potovanje k Stalinu baš radi svoje službe. Njegova tajniška plača znaša \$20,000 na leto, je prosta ameriškega dohodninskega davka in veliko prejme iz blagajne OZN tudi za stroške, ki jih ima pri svojem delu.

Trygve Lie, ki je plačan, da deluje za mir, in v mir tudi veruje, je bil torej vsled svojih naporov, da se z mrzlo vojn konča, v ameriški konservativni javnosti jako napadan. Na sestanku s časnikarji v New Yorku ga je reporter čikaške Tribune (ki je poleg newyorškega Timesa najbogatejši list v tej deželi) vprašal, če je on (Lie) komunist, ali če je bil kdaj prej.

Tajnika Liea je to provokativno, izzivalno vprašanje Tribuninega reporterja jako užalilo. To je tudi poudaril in odgovoril, da je vse njegovo politično delovanje kakor na dlani — kdor pa ne verjame, naj vpraša norveško vlado za pojasnila. Dalje je Lie dejal, da je socialist in ves čas član norveške delavske stranke. Ona je najjača v državi in v vladi.

Trygve Lie ima torej v naši deželi proti sebi veliko sovražnikov, zato ker se resno pripraviti sporne države v POBOTANJE ZA MIR. Zakotni reakcionarni listi ga celo imenujejo za ruskega agenta kar direktno. Potem jih citira čikaška Tribune, Hearstovi listi in drugi sorodni "žurnali". Tako se tega velikega moža lahko očri, da s svojim delom ne bo mogel naprej.

Sedaj pa še ta boj v Koreiji. Tu pripisujejo vso krivdo zarjani Rusiji, in vprašujejo tajnika Liea, vidiš, ka, kor miroljuben je Stalin?

Da li je kaj krivde za vojno v Koreji na naši strani, o tem niti ne razmišljajo ne. O, pač, trdijo, da je Trumanova administracija kriva, ker ni dovolj oborožila svoje Koreje.

Trygve Lie si je vseeno upal povedati, da brez Rusije in njenih zaveznic Organizacija Združenih narodov ne bo mogla delovati. Naša reakcija mu odgovarja, da je prav tako. Rusijo se naj izobliči iz OZN in njene satelite, in ustanovi se naj nova zveza, ki bo proti njim.

Lie dalje razlagata, da za uspešnost OZN je treba dovoliti pristop vanjo tudi drugim državam, npr. Italiji in s polovcem vsem, katerim ena ali druga velesila s svojim vitem ne dovoli vstopa. Dalje je Lie prepričan, da bi moral Kitajsko zastopati tista kitajska vlada, ki je gospodarica te ogromne dežele, ne pa kak ubežni Čiang Kaišek. Toda ameriški veto tega ne dovoli. Zašilja, niti ne v njene odseke. Niti jih iz istega vzroka članica sovjetskega bloka, jih pošilja, bodisi na svojo roko, ali pa kljubovaje, ker je skregana s Kremljem (Kremlinom). Ona je tudi v varnostnem svetu in njen zastopnik v njemu je Aleš Bebler.

Organizaciji Združenih narodov se v tej atmosferi obeta slaba bodočnost in konec, kakršnega je imela pokojna liga narodov. In posledica temu bo tretja svetovna vojna. Pregovor pravi, da koga hočejo bogovi pogubiti, ga udarijo s slepoto. Zdi se, da se ta rek med državnik spet uveljavlja.

tako obupavali, kakor skupine raznih drugih narodov. Cetudi so vedeli, da jih smrt čaka, niso izgubili poguma. Ako tudi ne spada tu naj omenim da je bil tudi moj brat v onem taborišču. Ne vem, če sta se kdaj srečala s Segom ali ne.

Vsi govorniki so bili toplo sprejeti in nagnjeni z odobravanjem. Tako se je končalo nad vse zanimivo predavanje in nato je bilo pa v spodnjih prostorih malo prigrizka in pa na ženiso pozabili. Medtem se mnogi osebno spoznali in se po-govorili z že imenovanimi gosti.

Tolikoj pa danes, predno se pa vrnjejo nazaj v rojstni kraj, bomo potom te kolone dal moje narodilo.

Zdaj pa s tedenskim poročilom naprej, ki je pa zelo kratko, ne vemo kako, da je tako ma-

lo pošte.

Los Angeles, Calif. — Joseph Parkel je nam poslala kratek dopis in pa denarno nakaznico za \$15. Ko prečitam dotično pismo, sem izvedel od kod omenjeni znesek. Ker večkrat citajo o raznih potovanjih in da preiskajo novi "Dodge" Franka Matjašiča, so se zbrali skupaj Frank in Mary Matjašič ter Julia in

od srca nasmejala. Pravijo, da je to dobro za zdravje, o katerem potoži, da ji ne služi preveč dobro. Zraven je pa še dolg čas, ko sameva v onih krajih. Ko bi vedel s čem bi jo pripravil v smeh, bi prav tisto napisal.

Chicago, Ill. — Anton Trojar, podtajnik v uradu SNP, se je ustavil v uradu, obnovil narečino in prispeval listu v podporo \$2. Še eden je glavnega urada SNP, Mirko Kuhel, glavni blagajnik SNP, je tudi obnovil naročino na list in mu prispeval v podporo \$2. To je izročil Milan Medvešek.

Se iz Chicago — Joseph Sajovic je obnovil naročino za leto in pol.

Cleveland, Ohio — Erazem Gorske se je ustavil v uradu, ko se je mudil v Chicagu po trgovskih poslih za Singer družbo šivalnih strojev. Ob enem je poslovil naročino na list, plačal še za en koledar in listu v podporo \$0.50. Dejal je da se z zdravjem ne on ne žena ne moreta povaliti.

Se iz Cleveland — To poročilo bi moral biti v tej koloni že zadnji teden, pa ta tiskarski skrat včasih kaj izpusti. Anton Jankovich je ponovno naročil deset koledarjev, ki pravi, da so zadnji za te sezono. To mi je zdaj v tretjih tako pisal, "še deset, to so zadnji". Le tako naprej! Se nekajkrat po deset, pa bo šla naša zaloga za to leto.

Crafton, Pa. — Jennie Jerala, tajnica kluba 175 JSZ, je poslala blagajno omenjenega kluba, ker so prenehali z aktivnostjo. Znesek je \$31.25.

Herminie, Pa. — Antonu Zorniku so obnovili naročino za list Thereza Jeram iz Burgettstowna, Pa.; Anton Strežaj in John Volk iz Masontowna, Pa. Anton Strežaj je prispeval tudi listu v podporo \$3. Obnovila sta naročino tudi Nick Triller, Library, Pa., in Peter Pavlovich iz Uniontowna, Pa.

Johnstown, Pa. — Franku Cvetanu so obnovili naročino Mele Anton, Ozbolt August, in Znidarsich John. Listu v podporo Anton Mele \$1 in Jacob Rupert \$0.50. Poleg tega je Cvetan poslal tudi znesek za vse še preostale oglase in koledarje. Ima še par koledarjev na roki. Ako ga kdo želi, ga še lahko dobri pri njemu. Kakor moramo dati priznanje vsem našim zastopnikom in sotrudnikom, tako ga moramo dati tudi Cvetanu, da je razpelj v tih krajih sto osemdeset koledarjev, poleg tega je imel pa še lepo število oglasov. Če tudi trdi, da se stara, vendar po njegovem delu ga sodimo, da je še mlad. Saj človek ni nikoli star dokler je aktiven, ne glede kako dolgo živi.

Milwaukee, Wis. — Pauline Vogrich je poslala naročino in listu v podporo pa \$2. Ob enem želi listu obilo uspeha in dolgo bodočnost. Da-to mu vsi želimo!

Se iz Milwaukee — Louis Barborič se je ponovno naročil na Proletarca na starci naročnik Frank Kolenc, ki je moral začasno opustiti list radi bolezni. Veseli nas, da je toliko ozdravljal, da se zopet lahko zanimal za list in si ga je ponovno naročil. Dobro došel nazaj med Proletarce čitalje in želimo, da bi ga odzdržal naprej zdrav čital še mnogo let.

Obisk v El Cajonu in drugih krajih

Los Angeles, Calif. — Precej časa je že zopet poteklo od kar niste slišali od mene. Seveda, rada bi se večkrat oglašila ter ob enem poslala kakega novega naročnika, a dobiti jih tukaj je težava.

Sedaj pa sem bila skoro primorana, da napišem par vrst.

Mnogo je v listih dopisov od rojakov, ki potujejo v razne kraje, bodisi na počitnice, na obiske in oddelke. Večinoma svoja potovanja in doživljaje tudi dobro opisajo.

Torej bom še jaz poročala, kaj sva z možem doživela na pardnevem obisku pri detroitskih prijateljih v El Cajonu v Calif.

Dne 15. junija zgodaj zjutraj smo zasedli novi "dodge", ki ga imata naša prijatelja Frank in Mary Matjašič ter se vsi štirje odpreli proti jugu in starji Mehiki izvem San Diego. Pot se vi je ob pacifici obali med kras-

nimi obmorskimi mesti in leti visiči do malega mesta Tijuana. To mesto nima nikakršne posebne zanimivosti, pač pa vidiš v njemu veliko revščine vsepovod. Ulice so skoro še vse netakljive. Vzdržujejo ga največ turisti.

Mudili smo se malo časa tam, ker naš namen je bil iti v San Diego in od tam proti El Cajonu k naši prijateljski družini Petra Benedicta, ki živi v tem mestu. Peter poseduje tako dobro in lepo situirano podjetje. Ima zelo lično stanovanjsko hišo, par blokov proč pa gostilno, motel za prenočišča, prodajalno likerjev na debelo in gasolinsko postajo. Mora se priznati, da je to izredno podjetje družine.

Snidenje z njo je bilo res prijateljsko, čeprav se osebno poznamo še malo časa, ker tu v Californiji še niso dolgo dobo.

Premo smo se poznavali samo skozi časopise, a že prvo srečanje je bilo iskreno.

Zašla sem nekoliko. Torej po dobrem okreplju smo si v spomstvu Petra starejšega in mlajšega ogledali mesto in krasno okolico. Peter ml. je bil tu s svojo ženo na počitnicah. Obrašča se iz Detroitja. On je za nas svoj buick sofiral. Ob povratku je nam Mrs. Benedict ter njena sinova Mary postregla z imenom, okusno večerjo in seveda, tudi pijače ni manjkalo.

"Meni ne dolgujete nič," pravi. "Namesto meni dajte Proletarcu in se jaz dodam petak." Nato je dal Frank Matjašič \$5 in moj mož ravno toliko. Torej je Proletarec pridobil tri petake ob Benedictovi dobrodošnosti. Vsa čast in vse priznanje mu. On ni eden tistih, ki kadar se ekonomsko na noge postavijo, potem pa pozabijo na delavsko vrstitev.

Tovariški pozdrav upravnemu ter uredniku, in na svidenje v septembri!

— Julia Parkel

SANS— IN NJEGOVU DELO

Poročilo glavnega tajnika M. G. Kuhla

4. konvencija slediće poročilo:

(Nadaljevanje.)

Ko bo ta, Sloveniji tako potrebna klinika kompletno dovršena ter moderno opremljena bo vzor kot morda nobena slična klinika v Jugoslaviji. Poslani material pa ves ne leži v skladisih. V neposrednih bližini poslopja nove klinike se nahajajo tri otroške bolnišnice, v katerih so začasno montirali kuhiško, pralno, rentgensko in drugo opremo, ki že služi negi bolnem mladine in njenemu zdravju. Zdravniško, bolničarsko in drugo osebje je zelo ponosno na to moderno opremo in stroje in jih spremno obratuje. Ne morem vam v besedah povedati, kako hvaležni so zdravniki v okvirju ministrstva za ljudsko zdravje Ljudske republike Slovenije vsem

Vojne v Aziji in vloge zapada ter vzhoda v njih

(Konec s 1. strani)

ski jezik se razlikuje od japonskega in kitajskega, toda pri pisaju se poslužujejo kitajskih črk oziroma znamen.

Povprečen moški je 5 čevljiv 4 palcev visok in tako krepak. Delajo radi. Pravijo, da korejski porteri lahko prenašajo svežje na svojih hrbitih 400 funtov.

Minagi po svetu mislijo, da so Japonci, Kitajci, Korejci in druga sosedna ljudstva v ondotnem pasu vsi eno pleme. Sorodna so si a ima vendar vsako teh ljudstev posebni obrazni lik.

Vere v Koreji

Glavne vere Korejcev so budizem, konfucianizem in šintozm. Tudi precej kristjanov je med njimi, ker so krščanske vere v Evropi in v Ameriki poslaleta v dolgem razdobju veliko misijonarjev. Gradili so šole in bolnišnice, otroške vrte in razne druge zavode, toda ko so Korejo pred 40 leti osvojili Japonci, so mnogo teh šol in zavodov zaprili, da na ta način zatrdijo širjenje evropskega ter ameriškega vpliva v Koreji. Enako sedaj dela komunistična vlada na Kitajskem.

Po porazu Japonske v svetovni vojni št. II so krščanski misijonarji iz Zed. držav spet dobiti prost dostop v od Amerike okupirano Južno Korejo. Sedaj gre do spet kamp bolj na varno. Kulturnost Korejcev, aka se sodi po azijskem merilu, je po mnenju poznavalcev približno takratna kakor Kitajcev in Japancev.

Koreja ekonomsko še nevarža

Koreja je pretežno agrikulturna dežela. Glavni njeni predelki so riž, bombaž, proso, ječmen, fižol, poprika, tobak, krompir, razne zdravilske rastline in v manjši meri precej drugih stvari.

Japonci so si prizadevali v Koreji razviti svilorejo in ribištvo. Tovarni, ki bi kaj pomenule, v Koreji še ni.

Rudniški zakladi

Geologi menijo, da so korejske gore bogate na rudah in na severu so tudi veliki gozdovi. Rudniška pogorja pa so še skoro nedotaknjena, razen kjer so večje količine bogate zlate rude. V letu 1940 so Japonci pridobili v Koreji 26 ton zlata.

Koreja dežela, v kateri tekmujejo dve velesili

Taka je Koreja, ki je v tednu od 26. junija vznenimirila svet, ko je v nji nastala vojna. Komunistična vlada Severne Koreje je po invaziji rekla, da je to moralna storiti, ker so ameriški tajni načrti določali združenje Severne in Južne Koreje pod ameriškim poveljstvom in vodstvom. Tako bi Amerika prislala Mandžuriju in Sibiriju za hrbot in ljudska demokracija v Severni Koreji, kar jo imenuje njen komunistična vlada, bi bila pokončana.

Razlike med obemi predelki Koreje

Mnogi v zapadni Evropi in v Ameriki se čudijo, kako je mogla veliko manjša takozvana komunistična Severna Koreja tako uspešno in hipoma zmagovati v Južni Koreji, ki je pod ameriško zaščito.

Tolmačijo, da je komunistična armada bolje oborožena in da ima tanke, s katerimi jih je oborožila Rusija.

Toda mani so tudi Zed. države dovozile orožje v Južno Korejo, katera je pod njihovo zaščito? Ako je ne bi, čemu pa je bilo treba biti toliko Američanov tam?

Severna Koreja, ki je pod komunisti, ima devet milijonov prebivalcev in meri 48,468 kv. milj.

Južna Koreja, ki je v ameriški sferi, pa ima 21 milijonov prebivalcev, torej 11 milijonov več kakor Severna Koreja. Površina slednje znaša 36,760 kv. milj — torej manj kakor Severna Koreja, ker je prva gosteje obljudena.

Kako preprečiti širjenje vojn?

Ko se je invazija v ameriški del Koreje pričela, so bili ame-

čaju, namreč da nepričakovano treščimo, kot so Japonci udarili na Pearl Harbor in potem šele jo napovede. Seveda, najprije bi morali v takem "blitzkrig" udariti v Rusijo in morda tudi na Varšavo z atomskimi bombarji. Takšnih misli so v tej deželi mnogi vplivni ljudje in bržkone so nápravljeni tudi načrti v takem namen.

Truman in člani vlade so bolj predvidni. Prete in obenem še vedno oznanjajo mir. V Moskvi pa govorijo največ o miru in s propagando proti "zapadnim imperialistom" in hujškacem v vojno, ki jih je tu res precej.

Kaj stori Anglia?

Kar se laboritske stranke tiče, jo čeždelje manj mika slepo slediti ameriški vnanji politiki. Mnogi Angleži, ki so pomembni v javnosti, menijo, da je Amerika preveč agresivna v svoji mrzli vojni proti Rusiji in se vse preveč zapleta v mednarodne homatije.

Tako Anglijo nič ne mikajo, pošči s kako posebno akcijo v vprašanju vojne na Koreji? Lord Beaverbrook, ki je mogočen angleški časnikar in njegov tisk izhaja v milijonih izvodih, pravi v editoriale, da naj Anglija drži prste pred od Koreje, ker to je ameriška sfera in radi tega le njenja zadeva. Isti list, ki je skrajno konservativ, pravi, da ni bila Južna Koreja itati nič druga kot ameriška satelitka.

Lahko bi še omenili, da Amerika med korejskim ljudstvom ni imela zaslombe, zato se tudi noče navdušeno boriti proti invaderjem.

Vsekakor je ameriška vnanja politika s svojim vojnim štabom v Koreji slabu igrala, kakor je na Kitajskem. Se bo morala pač naučiti, da ne kaže graditi vse na reakcijo, navadno ljudsko maso pa ignorirati, kot to dela sedaj tudi v Indokini s svojo po-mocjo Francije.

Negledje kako za demokratično lahko štejemo našo deželo, s svojo povojo politiko se v mnogih krajih sveta, tudi v takih, ki še niso bili komunistični, ni prikupila. In očividno ni med maso dobila iskrenega prijateljstva niti v Južni Koreji.

RAZGOVORI

(Konec s 1. strani)

ko življenje so potrebne vedno nove moći — in to je bilo z ustavljenjem imigracije iz domovine — končano.

Veliko sem še romal po tistih letih od enega kraja kontinenta do drugega — srečal dovolj ljudi, naših dobrih ljudi, pa naj bo to v New Yorku, Pensylvaniji, Minnesoti ali na Kaliforniji — lahko porečem kot je dejal poet:

"Kako lepo je biti mlad in imeti v srcu polno nad ter grehov vse polno — a kesanja nič..."

Ne smemo poreči, da je naše življenje na socialnem in kulturnem polju v zatonu. Prav govor ne! Če pogledamo v Cleveland, v Detroit, San Francisco, Milwaukee in druge večje slovenske naselbine uvidimo, da je še vedno preveč življenja v nas. In ne sam to, pomisli, da je treba na zgodovinske čase v katerih živimo in pa na naloge še nedovršene, katere so pred nami, da se zavedamo pomembnosti časa in dela. Ko sem zadnjiče govoril z mladim tovaršem Dragom Šega, ki je sedaj naš gost iz stare domovine, je rekel med drugim: "Vzlic vsej strahoti katero sem uvidel in preživel v groznotem koncentracijskem taboru Dachau, bi, če bi bilo potrebno se ponovno roditi, zahteval, da se rodim v isto dobo — kajti časi so in so bili tako zgodovinsko pomembni, da bi jih ne hotel zamuditi."

Naši gosti iz stare domovine

Med nami so sedaj trije gosti, katere je poslala tamošnja zadržljiva fronta, da obiskujejo naše ljudi v njih novi domovini. Med to trojico mi je bil najbolj poznan po svojih pesmih in povestih star revolucionar Tone Seliškar. Ko sem imel priliko jih srečati, jih poslušati na održi in pozneje v prijateljskih razgovorih — so name napravili močen vtis. Ne poznam veliko njih življenjepisa, samo to vem, da je mladi Drago Šega zelo nadurjen kritik in pisatelj ter da je prebil nekaj grozotnih let v Dachau. Dr. Franja Bóje-Bidovec je bila rojena v Ribnici na Dolenjskem ter je bila zadnja

tri leta vojne partizanska zdravnica. Kdor hoče razumeti Golgata naših partizanov naj cuje povest te ženske zdravnice — nikdar jo ne pozabi. Ko sem poslušal tiste zgodbe, ko je govorila mirno, samo časih ji je benda skoro zaostala v grlu — se mi je zdelo, da poslušam herojsko epopejo iz davnih, davnih časov. Neverjetno je, komaj pojmi — kje so ti ljudje dobili tisto moč proti tako strašni protišili. In kot je Francija sama priznala, da jo je obšla skoro obupna slabost, ko je kot ujetnica opazovala strašno organizirano silo nemške armade. Dejala je: "Zajeli so nas v megli v gozdu, ki so videl komaj za korak naprej. Par metrov naravnih so korakali Nemci ter so s svojimi brzostrelkami pokrivali z ogromjem ves teren. (Omenim, da je v tisti ofenzivi bil ubit tudi njen brat.) Potem ko so pobili ranjence, so me odpeljali v dolino. Takrat sem opazila njih bojno organizacijo. Vsakih pet minut je načelnik bil v telefonski komunikaciji z glavnem štabom. Pospevši v dolino že ko se je dvignila megla sem opazila kakor da je peljalo oko nemške tanke . . ."

Ponosni smo lahko na naše

ženske. Nadaljuje se v prihodnjem članku.)

Naše gibanje

V prihodnjih številkah našega lista pričakujemo nasvetov, kako in na kakšen način zboljšamo naš list in pa njegove finance. Vesel sem, da imamo še toliko dobrih delavec-prijateljev kateri so vedno na delu za naš list. Priznam, da imamo tudi mi svoje slabosti, kdo jih nimam — ali verujem, da delamo za pravo in pošteno stvar in to v času ko takšno delo ni ravno vabljivo. Ali vsak pošten delavec ve, da je njegova naloga še posebno danes, da stori vse kar je v njegovih moči za ohranitev miru ter za izboljšanje svojega delavskega razreda. Naj se se toliko govorja o soglasju med delom in kapitalom — naj se se toliko ponavljajo besede "demokracija" — prava demokracija pride šele takrat ko bo zavladal svetu socializem. To vero sem imel takrat ko sem prvič spoznal to resnico — in v to resnico verujem še danes. In za ta boj potrebujemo orožje in to orožje je naš list. Ta naš list, kateri že petinstirideset let označuje to resnico, mora živeti. Sodružni smo lahko na naše

trok dolgo ne ve, da kača piči, celo smrtonosno, pa tako tudi ne ve, kdaj uživastrup iz učiteljevih ust. Zlasti pa danes, ko je na svetu mnogo učiteljev, ki namesto zastrupljajo otroke. Satan, ker je spretn, si je izbral tudi ljudsko solo in se vgnezdil v njej. So države, na primer Francija je bila tudi taká, kjer so iz sole izgnali duhovnika, češ duhovnik naj gre v cerkev, v solo pa spada učitelj. In kam je prisila Francija po tej poti? In kdo je kriv? Mar ne tudi in v glavnem učitelj? Zato ker je bil tak učitelj, ki je bil učitelj liberal, komunist, framsone. Le katoliškega učitelja ni bilo nikjer. Tako gre danes po vsem svetu. Ko je zastrupljena mladina, je zastrupljena ves narod in kmalu je po njem. Mar so ljudje zato s težkim trudom zidalni sole, mar zato s težkimi davki plačujejo učitelja, da se v soli dogajajo nekaj nepravilnega, da celo strašnega. Res je sicer, da na svojih otrocih niso prav nič opazili, da bi se v soli kvarili ali celo zastrupljali, mar več se videli pri njih napredek v vsakem pogledu. Res je, da otroci niso nikdar pripovedali kaj slabega o svojih učiteljih, tudi sami jim niso imeli kaj očitati, toda nekaj na stvari le mora biti, ker župnik tako udruha po učiteljih.

Zdaj pa je župnik razgrnil pred njimi drugačno podobo: sola ni bila ved sola, temveč se je spremena v nekaj docela drugega. Iz njegove obtožbe proti učitelju so sklepali, da se v soli dogajajo nekaj nepravilnega, da celo strašnega. Res je sicer, da na svojih otrocih niso prav nič opazili, da bi se v soli kvarili ali celo zastrupljali, mar več se videli pri njih napredek v vsakem pogledu. Res je, da otroci niso nikdar pripovedali kaj slabega o svojih učiteljih, tudi sami jim niso imeli kaj očitati, toda nekaj na stvari le mora biti, ker župnik tako udruha po učiteljih.

Oči vseh v cerkvi so bile uprte v osmero učiteljev, ki so v klopi pred olтарjem sedeli kakor na sramotnem odu. Bili so tam vsi razen Klemenčeve, in ljudev, ki so se že lani navadili, da Klemenčev ne hodi v cerkev, vse te pridrige niso obračali nanjo, kamor je v resnicu merila, temveč na te reveže pred oltarjem. Misili so predvsem na bednega Rožmana, ki je bil najdelj med njimi.

Rožman je čutil na sebi pogled vse cerkev, slišal je godnjane svojih sotropinov ob sebi in napisled se je ta vedno neodločni Rožman dvignil v klopi, s poglašnim: "Naj se gre soli", in pred koncem pridige odsel iz cerkve.

Tedaj so se dvigali v klopi drug za drugim in odhajali za njim. Ostala sta le Šmon in Svetek Ančka.

Postavili so se pred solo, kateri bi sklenili to solo braniti do poslednje kapljje krvi.

Zupnik je opazil upor, ki je nastal med učitelji in je čedalje bolj redel v zadrgi in jezi, ko je videl, da "dobra beseda ni naša dobrega mesta". Se na misel mu ni prišlo, da bi se moglo zgoditi kaj takega. Napisled pridige ni bila namenjena tem tu, kakov bolj nekomu drugemu. Nje je nameraval na kraju opraviti, a s prstom pokazati drugam.

Ako bi odsel samo Rožman, bi še ne bilo tako hudo, toda šli so skoraj vsi, in to je Zadravčka docela zmedio. Zakaj v klopi sta mu ostala le Švetkov, tista, ki naj bi rešila vso solo, posebej izbrana, otroče nebogljeno — in tam je ostal pijani in razuzdani Šmon, ki je mirno gledal po ljudeh in ki mu vse to ni bilo nič mar. Ježilo je župnika, da so mu tako zaigrali. Vajen je bil, da je s priznico bičal in toliko se je zadral, da ni imenoma navajal grešnikov. Njegovo vedenje ni presegalo njegovega kmečkega mišljenja.

Zdaj pa so se mu tu uprli ljude, od katerih si je tega najmanj zèle. Tak zgled za kmečke ljude ne bo najboljši. Saj je vedel, da nobeden od učiteljev ne moli, najbrž je tudi njihova vera že docela mrtva, toda potreboval jih je v cerkvi zaradi kmečkih ljudev.

Jezen je zapustil prižnico, spoma del zaušnice smrkavcem, ki niso poslušali pridige, marveč nekaj barantali med seboj, ozmerjal mežnarja Tončka in nato šel maševati.

(Dalej prihodnjic)

SANS IN NJEGOVO DELO

(Nadaljevanje z 2. strani)

slišal, kako "nelojalni" in "subverzni" smo bili. Sigurno se je silno zmotil, ako si je domisljal, da je zašel v "gnezd rdečih revolucionarjev". Skoda le, da smo bili obvezani plačati njegove

vzroke v glavnem uradu izgleda.

Aktivnosti Sansa so bile vedno odvisne od stanja upravnega skladu. Dohodki so se zlasti v zadnjih dveh letih tako skrili (v roki sem navedel že prej), da je bilanc 30. aprila letos padla na \$1760. Finančno poročilo za vso med konvenčno dobo pokazuje dobro sliko, od koder je denar prihajal in kam je šel. Vendar to še nini vse. Sansa ima tudi obligacije, ki bi imeli biti krite iz tega skladu, npr. Triglav-Filmu v Ljubljani smo dolžni 35mm filmsko kamero v zamenzo za poslane filme, urad za informacije pa želi električni razmernoževalni stroj v zamenzo za večje število knjig, ki so ravnokar dospele iz stare domovine. Podobne želje in prošnje prihajajo tudi od drugih ustanov v Sloveniji in Jugoslaviji.

Od dohodkov v sklad za zdravila je izvrševalni odbor določil 10% za upravo, in to je bilo pravilno, kajti dela bi se nismo izvrstili brez dohodkov. Septembra lanskega leta smo premestili glavni urad, dobili manjše prostore ter s tem znižali najemnino iz \$100 na \$5 mesečno. To bi bili storili že prej, ako bi bilo mogoče najti primeren cenejši prostor. Sorazmerno so se znižali tudi drugi stroški. Iz podrobnega računa je razvidno, da kar smo prorabil upravnemu skladu, ki je imel \$27,021 dohodkov, izdatkov pa \$27,718. Postavka o plači uslužbenca v glavnem uradu izgleda visoka, toda vključuje plačo za tri leta; prejema le \$45 tedensko. Plaća glavnega tajnika pa znaša poprečno \$7.38 na teden in ne vključuje prostovoljnega dela in ne časa, za kar ni bil položen.

Glavni urad ima redno zvezo z Uradom za informacije v Ljubljani in prejema novinarsko gradivo

The vitamin racket

Vitamins have become big business, and their sales run into many millions of dollars. Unfortunately, a lot of the claims made for vitamins in advertising are false and reckless. Let's see what vitamins really are and when they are needed.

Vitamins are substances which are present in small amounts in food and are necessary for good health. They come from ordinary food. Scientists have discovered a good number of vitamins and will discover others. But every vitamin ever discovered came from your everyday food, and there are probably other vitamins in that food which have not yet been discovered.

A Matter of Diet: If your diet includes enough meat, eggs, milk, fresh fruits and vegetables, you can forget about vitamins. If you are eating such a diet and feel ill or run-down or tired—vitamin pills won't help you at all. The advertisers try to make you believe that it's very hard to figure out a balanced diet and that you should take vitamin pills just to be sure. It isn't at all difficult to have a balanced diet if you can afford it.

But when prices go up and the paycheck goes down, people cut down on expensive food like meat, eggs, milk, vegetables and fruit, and stock up on bread and other cereals which are cheaper. There are some people who need vitamin pills, but these people are truly sick. They need the advice of a physician, not a radio announcer.

Makes for Neglect: People with low incomes may get vitamin diseases and may need vitamin pills for a time; but what these people need even more is a better income so they can afford a better diet.

The phony vitamin is dangerous because it makes some people neglect serious illnesses. For example, vitamins are recommended for poor appetite. Actually poor appetite may mean many things, from not liking your job to a cancer of the stomach. Neither of these conditions will be helped by vitamins.

The public must be protected against false advertising and false medical claims. The law makes the drug manufacturers put on their packages exactly what is inside. But our present laws have not prevented wild and false claims in advertising. The people's health is more important than the profits of unscrupulous promoters.—Federated Press.

Let's Take a Look at the China Lobby

Why not make a sweeping investigation of the China Lobby? Then the American people would know who is putting up the money for Senator "Joe" McCarthy's campaign of defamation, which has reached a point where it is seriously damaging our country.

It would reveal why the Scripps-Howard papers, while deplored some of McCarthy's bungling tactics, are also playing the game of the lobby. A lot of other interesting facts would also be uncovered.

It is understood the Administration hesitates to really take the lid off the lobby because such action would reveal a wretched state of affairs from which the Chinese "Reds" would benefit. That point of view is well worth considering, but the Chinese "Reds" don't seem to need any encouragement. Apparently they have only to look at one of Chiang Kai-shek's armies and it melts away like snow before a July sun.

So, forcing the Chinese lobby and its American allies into the open would do much more good than harm.—Labor.

Can't Both Be True

We hear a lot to the effect that, because of high taxes, there is a shortage of "investment capital." On the other hand, we read reports like this:

"Life insurance companies have a tremendous problem—where to put all their money to work. They already have \$59 billion assets, and the premiums are rolling in at the rate of \$7 billion a year."

"This enormous income poses a serious riddle of getting the money safely and profitably invested."—Labor.

THE LAST WORD

By Duffy

Forty years ago, during the horse and buggy days on New York's main streets, it took a full hour for the horse and buggy to travel only eleven miles. Nowadays, with fast autos on the main streets, it takes an hour to travel six miles. Such is progress.

You could buy a dozen eggs forty or fifty years ago for a dime a dozen, and frequently the egg man put an extra one in the basket as a gift. Of course eggs are much higher now than they were then, but you can buy 'em "fertile" or "infertile" today. Ain't that some improvement?

Motor manufacturers are screaming all over the country that they've got the best high compression motors in their cars. High compression is something new, so new in fact that Charles E. Kettering, who perfected the first high compression motor, had one built in his car back about 1917 and 1918. He couldn't put it on the market because he couldn't find gasoline good enough to use in it.

Another thing, too, we didn't have any king size cigarettes forty or thirty years ago. Verily we live in an age of wonderment.

Now as you read this column and it doesn't make too much sense, you'll be one hundred per cent right. Every columnist reserves the right, on the first really humid day, to revert to the "low brow" and today is my day.

See you again soon!

Bright Lad
"Who fiddled while Rome burned?" asked the visiting school director.
"Hector, sir."
"No," said the director.
"Towser, sir."
"Towser!" said the teacher.
"What do you mean? It was Nero."
"Well," said the boy. "I knew it was somebody with a dog's name."

Economy
A man fasted all last week, as a protest against his wife's extravagance.

With the money saved on housekeeping she was able to buy a lovely hat.

PROLETAREC

REFLECTIONS

By Raymond S. Hofsies

So long as the nation's industries are privately owned and operated primarily for the profit of their owners, Socialists must be opposed by any and all legal compulsions designed to make people work. When I say this I have in mind the ultimate consequences of the strikes in such industries as coal and transportation, which may quickly bring hardship and even death to communities and individuals.

Nevertheless people are no longer free and democracy is dead under a government that forces even one individual to work for the profit of another. And so, in spite of the consequences of strikes, Socialists, believing as they do in the social ownership and democratic management of those capital resources that are needed by all the people, still prefer freedom to class controls.

However, it should be noted that I am making a choice; I am not denying that strikes by only a few people can bring inconvenience, suffering and irreparable damage to many people. So, then, I am taking a position that is quite different than that of AFL President William Green, who is currently opposing a proposal for anti-strike legislation because, says Mr. Green, it is unthinkable that organized

labor would take action against the national welfare.

Mr. Green's viewpoint, of course, calls for definitions. What is the national welfare? Is it only when a foreign foe threatens this nation that organized workers will temper their actions? And is it not against the national welfare when homes are cold and children are without milk?

The fact is that the American economy has evolved to a point where everybody quickly is affected by whatever happens in any one basic industry.

Moreover, such is the nature of the capitalist system that when the employees of any one basic industry strike and win, who they win against is not the corporation, which compensates itself by charging higher prices, but their fellow workers all across the nation who pay for the gains achieved by fellow workers who are strong enough to help themselves. The result, as has been demonstrated, is a general round of strikes in which living levels are determined by power rather than by justice.

And this, we submit, is a very real menace to the general welfare of all Americans—and especially to the welfare of working people who want their children to live in a democratic society.

Compare YOUR take-home pay with General Motors boss' take

While leaders of once-militant unions wrangled over a few cents in pensions which workers (if they can stand the gaff that long) will get in 25 years, Labor Research Assn. took a look at the difference between bosses' and workers' earnings NOW. Its findings show that top corporation executives—exclusive of stock and bond income—take home in salaries and bonuses more than 100 times the average they pay to their hired help. Here's what they paid themselves in 1949, compared with what an average worker in their industries would have got if he worked 52 weeks.

WHAT THE BOSS GOT	THE FIRM	WHAT YOU GOT
\$209,450	American Telephone & Telegraph Co.	\$2,693
586,100	General Motors Corp.: Pres. Charles E. Wilson	3,430
460,748	American Tobacco Co.: Pres. Vincent Riggio	2,469
201,732	Anaconda Copper Mining Co.: Chairman Cornelius F. Kelley	3,326
333,996	Bethlehem Steel Corp.: Chairman Eugene Grace	3,278
250,800	Chrysler Corp.: Pres. K. T. Keller	3,430
438,550	E. I. duPont deNemours & Co.: Pres. C. H. Greenewalt	3,049
343,000	Gulf Oil Co.: Chairman J. F. Drake	3,717
335,178	Intl. Business Machines Corp.: Chairman Thomas J. Watson	3,252
454,266	Loew's Inc.: Vice Pres. Louis B. Mayer	5,069
214,622	Procter & Gamble Co.: Chairman Richard R. Deupree	3,460
211,901	Radio Corp. of America: Chairman David Sarnoff	2,635
211,000	U. S. Steel Corp.: Pres. Benjamin F. Fairless	3,278

More Inflation

President Truman's latest big blow at the American economy was the signing of an omnibus foreign aid bill to provide \$3,248,450,000 for foreign aid.

To understand that most of these billions will be sent abroad in the form of goods produced by American workers, is to know that such business is inflationary.

When prices rise so that workers are able to buy less with their wages, one of the reasons is that there are more dollars and less goods to buy with those dollars. If everything that American workers produced were sent to foreign countries, then workers could buy nothing at all, even though they received \$1,000 for a day's work. Of course, workers still produce some consumption goods. But the goods available don't measure up to the dollars that are paid as wages. And that discrepancy is currency inflation.

We are giving this short lesson in Economics because workers who take the trouble to think about it, might conceiveable get the idea that it would do well to have an Economy planned to produce for use instead of for profit. Even under such an Economy it might be deemed necessary or advisable to give a portion of our product to other people. But we could cut down the amount to the extent of the billions that are paid to our native exploiters every year. Moreover a larger portion of our products would be for workers instead of for owners—if we'd socialize our Economy and "plan it that way." —R. L. A.

Take Care of Our Own Children
While America is saving the rest of the world from disorder and disaster, are we overlooking an increasingly serious problem here at home—crime among our own children?

In Washington, police uncover an incredibly "vicious" gang of young "yoke robbers," who took delight in wantonly kicking, beating and maiming their victims. Other Washington groups of teen-age criminals include the "Purple Cross Gang," the "Forty Thieves," and the "Protective Association," modeled after Al Capone's gangsters.

In New York, almost every day produces headlines like this: "Teen-age gang panics Brooklyn in fight with guns." Only the police, in cities and towns throughout the country, know the full extent of crime among American youngsters.

It's no use blaming the "kids." Older people made them what they are. Something had better be done about it, for the sake of America's future.—Labor.

Realty Board Rot

The executive vice president of the National Association of Real Estate Boards, Herbert U. Nelson, says:

"I do not believe in democracy. I think it stinks."

The president of NAREB, Robert Gerholz, attacked the Truman administration and said:

"It may be time to use shotguns and rifles—and you know what I mean."

Have you slung any mud on the Statue of Liberty yet, gentlemen?—League Reporter.

Live 120 Years?

Human beings might live 120 years, about double the present average "life span," if only \$3 million were spent on scientific study of the physical reasons why people grow old and die.

That's what the American Chemical Society was told by Dr. Thomas S. Gardner, a medical scientist.

Most of us want to live as long as possible, but would a 120-year average be an unmixed blessing? Only if people's minds, as well as their bodies, stayed young. Otherwise, wouldn't the world become too conservative? —Labor

Income Rate Higher

Average per capita income has climbed to a new record. If the country's total income were divided equally among Americans, every man, woman and child would have \$1,332 a year.

Billion Dollar Class

Seventeen American corporations each had total sales last year of \$1 billion or more.

Pity The Poor Boss!

Records filed with the U.S. Securities and Exchange Commission show that Eastman Kodak Co. in 1949 paid its executives and directors \$1,246,262 in salaries and bonuses.

The company's four top officers received \$504,724 salaries.

Eastman President Thomas J. Hargrave, who is also a director, received \$170,000 salary; \$21,011 bonus. The company contributed \$22,151 to his retirement fund.

Eastman Kodak paid \$144,033 to the company retirement fund for all its executives.

Accidents are Costly

The conservative Riggs National Bank of Washington reports: Industrial accidents are costing about \$2,600 million a year. Working time lost is equivalent to full-time employment of 1 million workers.

BEG YOUR PARDON

"Friend of the bridegroom?" asked the usher at the wedding.

"Certainly not!" replied the dignified matron. "I am the bride's mother."

TRUSTWORTHY TYPE

Lady (to tramp): "If I thought you were honest, I'd let you go to the chicken house and gather eggs."

Tramp: "Lady, I wuz manager of a bath house for 15 years and never took a bath."

STUMPER

He came up to the second-grade teacher, his report card in his hand. "It says here," he protested indignantly, shaking the card, "Personal Appearance — Not Good." What's the matter with my personal appearance? I've been here every day."

Goodness Sake!

A disgusted parent wrote a note of complaint to the teacher, and wound it up with this: "If all Herbert learns in school is to swear, I'll keep him home and teach him myself."

HANDICAPPED

The Baby-Sitter was pushing the baby carriage along a path in the park when a policeman strolled up.

"Fine-looking baby," he said.

"How old is he?"

"He'll be a year old next week," answered the baby-sitter.

"He doesn't look that old," said the policeman.

"No," replied the baby-sitter.

"You see, he was very young when he was born."

VITAL STATISTICS

Doctor: "What was the most you ever weighed?"

Sweet Young Thing: "A hundred and six."

Doctor: "And what was the least you ever weighed?"

Sweet Young Thing: "Seven pounds, four ounces."

Only a 'Bo'

By JOHN WALL

Boys, was you ever cold and hungry.

Not a dry thread on your back.

And it raining and a-sleeting.

And you hiding from the shack.

And you're riding on the bumpers.

With your clothes wet thru and thru.

And you are shivering and shaking.

And they're sticking tight to you.